

Σπύρος Βασιλείου, “Ο ποιητής της καθημερινότητας”

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ήταν ένας από τους πιο δημοφιλείς, τιμημένους, πληθωρικούς και σπουδαίους εκπροσώπους της γενιάς του '30 στην Ελλάδα. Υπήρξε ζωγράφος, σκηνογράφος και αγιογράφος, ενώ ασχολήθηκε και με εξώφυλλα περιοδικών, γελοιογραφίες, αφίσες. Δημιούργησε περισσότερα από 5.000 έργα, λάδια, τέμπλες, ακουαρέλες, ακρυλικά, αγιογραφίες^[1] και ξυλογραφίες. Έκανε σκηνογραφίες σύγχρονου θεάτρου, κινηματογράφου, όπερας και αρχαίου δράματος. Ασχολήθηκε με πολυάριθμες καλλιτεχνικές επιμέλειες βιβλίων και αρχιτεκτονικών χώρων.

Αυτόν τον μεγάλο Έλληνα, τον Σπύρο Βασιλείου, παρουσιάζει μέσα από τα έργα του, την Τετάρτη 3 Δεκεμβρίου, η διεύθυνση του ξενοδοχείου Radisson Blu Park Hotel, Athens - στο πλαίσιο του αφιερώματος «Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη». Τα έργα της έκθεσης προέρχονται από το Μουσείο Βασιλείου αλλά και από ιδιωτικές συλλογές και θα εκτίθενται στους χώρους του ξενοδοχείου, έως τις 31 Ιανουαρίου 2015.

Ακρόπολις, έργο του Σπύρου Βασιλείου

Στην παρούσα έκθεση τα καΐκια και οι μεταμορφώσεις της θάλασσας, η θέα της Αθήνας και του Υμηττού, ο κόσμος στο Ζάππειο, το ηλιοβασίλεμα στον Κορινθιακό, ο χαμηλός ορίζοντας της Ερέτριας, η Θεσσαλονίκη και τα τραπεζάκια της παραλίας, οι συγκεντρωμένοι άνθρωποι, τα αντικείμενα εσωτερικών χώρων, η όψη της πόλης με τις στριφτές μεταλλικές σκάλες των χαμηλών σπιτιών, κυριαρχούν στις συνθέσεις του.

Ο Σπύρος Βασιλείου επηρεάστηκε από τους ζωγράφους των Κάτω Χωρών (17^{ου} αιώνα) και έκανε ζωγραφικό θέμα την καθημερινότητα του αστικού χώρου, τα στιγμιότυπα στο σπίτι και στον δρόμο, το γλέντι, σχολιάζοντας την ανθρώπινη ματαιότητα, χαρακτηριστικό των Ολλανδών ζωγράφων του Μπαρόκ. Ο Σπ. Βασιλείου έκανε για τη νεοελληνική τέχνη, ό,τι έκαναν οι Ολλανδοί ζωγράφοι του Μπαρόκ για τη βορειοευρωπαϊκή.

Η ηθογραφία που χαρακτηρίζει τη ζωγραφική του, θα μπορούσε να χωριστεί σε τέσσερις φάσεις. Η πρώτη, απαρτίζεται από μέλη της οικογένειάς του, προσωπογραφίες, τοπία, νεκρές φύσεις, θέματα δοσμένα με ρεαλιστικό χαρακτήρα σε μια καθαρή και ισορροπημένη σύνθεση με απαλά χρώματα και ευαίσθητες αποχρώσεις. Η δεύτερη φάση συνεχίζει την ίδια δομή της προηγούμενης, αρχίζει όμως να διαφαίνεται η βαθιά μελέτη του λαϊκού πνεύματος και του κυβισμού. Η

τρίτη φάση της δουλειάς του που πρέπει να τοποθετηθεί γύρω και αμέσως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την Κατοχή, απαρτίζεται από συνθέσεις γεμάτες ένταση και πάθος, που εμπνέονται από την δύσκολη προσωπική του ζωή. Από την τέταρτη φάση ο Σπύρος Βασιλείου εδραιώνεται ως ένας από τους μεγαλύτερους κολορίστες στη ζωγραφική των τελευταίων χρόνων. Τοπία λουσμένα στο χρωματικό φως με μικρές λεπτομέρειες, συνθέσεις με σύγχρονα θέματα και εικαστικές αναζητήσεις χαρακτηρίζονται από τους τεχνοκριτικούς της εποχής πρωτοποριακά για το κίνημα της pop-art στον τόπο μας. Στην τελευταία φάση της ζωγραφικής του πορείας, ο Βασιλείου κινείται μέσα στην κοινωνία που συνεχώς εξελίσσεται και γίνεται ολοένα απαιτητικότερη. Πλουτίζει τις συνθέσεις του με στοιχεία από τις νεότερες τάσεις της σύγχρονης τέχνης, διατηρώντας όμως ζωντανά μέσα στη χρωματική τους απεραντοσύνη, τα οράματα της πρώτης του εποχής, την αγάπη του για τον τόπο του, την Αθήνα.

Σε αυτή τη φάση, η αττική - αθηναϊκή ατμόσφαιρα εμπλουτίζεται, διαφοροποιείται, - οι επιφάνειες γεμίζουν με αφηρημένα διακοσμητικά μοτίβα από φύλλα χρυσού κυρίως στο φόντο, που θυμίζουν έντονα την βυζαντινή - αναγεννησιακή παράδοση με τη γνωστή φωτοσκίαση, αλλά και τα γνωστά μοτίβα του Κλιμτ. Προσθέτει στην εικόνα της πόλης ολοένα και περισσότερα δομικά στοιχεία νεοκλασικών σπιτιών, όπως καγκελόπορτες, διακοσμημένα κάγκελα μπαλκονιών, δάπεδα, μαρμάρινες προτομές, σφίγγες και ακροκέραμα, ακολουθώντας τη βυζαντινή μέθοδο με τα αυστηρά δομημένα τετράγωνα κτίσματα, αλληπάλληλα σχεδιασμένα και αλληλένδετα ώστε να δημιουργούν συμπαγείς μάζες. Ζωγραφική και αρχιτεκτονική συνυπάρχουν αρμονικά.

Έργο του Σπύρου Βασιλείου

Ποιητής των χρωμάτων και των σχημάτων με έντονες μεταϊμπρεσιονιστικές τάσεις, ο Σπύρος Βασιλείου δεν κάνει μόνο pop-art πριν την pop-art, αλλά και μια δεκαετία πριν την μαζική εισαγόμενη αφαίρεση της δεκαετίας του 1960 και πριν ακόμα ακμάσει ο σουρεαλισμός, χρησιμοποιεί μια πιο συνοπτική λακωνική και εκφραστική γλώσσα. Αποσπάει το περιγραφικό στοιχείο απ' το ρεαλιστικό τους περιβάλλον, το μεταμορφώνει σε σύμβολο και το ανασυντάσσει σε μια προσωπική

ακολουθία συνειρμών.

Άλλες φορές πάλι, αυτοπροσωπογραφείται σε πολύ μικρή κλίμακα πάντα, με τη μορφή ζωγράφου με καβαλέτο ή υπαίθριου ζωγράφου αλλά και αυτοσαρκάζεται κάνοντας υπαινιγμούς για την πορεία της τέχνης. Το καβαλέτο γίνεται η φωτογραφική μηχανή των υπαίθριων φωτογράφων και στη θέση των μικρών φωτογραφικών δειγμάτων εργασίας που έχουν εκείνοι, ο Βασιλείου τοποθετεί προηγούμενα έργα του. Η παρατηρητικότητα και ο αυτοσχολιασμός του είναι σαφής. Ο ζωγράφος προεκτείνεται απ' τον φωτογράφο και η ζωγραφική απ' τα μηχανικά εργαλεία απεικόνισης, τη φωτογραφική μηχανή, την έντυπη φωτογραφία και την τηλεόραση.

Με καθαρό προσωπικό ύφος και με ριζοσπαστικά εκφραστικά μέσα που βγαίνουν μέσα από την σύγχρονη τέχνη αλλά και με έντονη συναισθηματική ματιά, ο ποιητικός σουρεαλισμός του Σπύρου Βασιλείου ακόμα και σήμερα παραμένει σύγχρονος. Εξιδανικεύει την καθημερινότητα του αστικού τοπίου που ολοένα και χάνεται και δίνει στις απλουστευμένες κλασικιστικές μορφές του και στα τοπία του, χαρακτήρα μνημειώδη αλλά συγχρόνως και ποιητικό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ο Σπ. Βασιλείου συμμετείχε σε διεθνείς εκθέσεις, στην Μπιενάλε της Βενετίας (1934, 1964), στην Αλεξάνδρεια το 1957 και στο Σάο Πάολο το 1959. Έργα του παρουσιάστηκαν στο Ντιτρόιτ το 1955 (εικονογράφηση του ναού του Αγίου Κωνσταντίνου στο Ντιτρόιτ) και το 1960 στο Μουσείο Γκούγκενχαϊμ στη Νέα Υόρκη (το έργο του “Φώτα και Σκιές”). Επίσης, το σπίτι του, κάτω από την Ακρόπολη, σήμερα έχει μετατραπεί – από την οικογένειά του-σε μουσείο με τα έργα του.

Κατερίνα Χουζούρη

[\[1\]](#) Βραβεύτηκε το 1930 με το Μπενάκειο Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για τα σχέδια των τοιχογραφιών του ναού του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου στο Κολωνάκι. Την αγιογράφιση στον ίδιο ναό συνέχισε από το 1936 και την ολοκλήρωσε το 1939.